Dosarul nr.3ra-1039/19

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud: M.Grosu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chişinău (jud: A.Minciuna, V.Sîrbu, V.Mihaila)

D E C I Z I E

30 octombrie 2019 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Oleg Sternioală
judecătorii Sveatoslav Moldovan
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Tamara Chişca-Doneva

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Malion Com”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Constantinov, Întreprinderea Individuală „Gheorghe-Botnaru” şi Societatea cu Răspundere Limitată „Viovig Trans” împotriva Consiliului sătesc Lozova, raionul Străşeni, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Malion-Com” şi Primăria comunei Lozova, raionul Străşeni cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Malion Com” şi a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La 20 iulie 2018, Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Lozova, raionul Străşeni, intervenienți accesorii SRL „Malion-Com” şi Primăria comunei Lozova, raionul Străşeni cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că în baza contractului de vânzare-cumpărare din 15 noiembrie 2013, înregistrat la OCT Străşeni sub nr. cadastral XXXX la 18 decembrie 2013, Ion Constantinov este proprietarul a 284.4 m.p. din încăperea nelocativă (frigider), situat în satul XXXX, raionul XXXX, stradă neidentificată nr.2, amplasat pe terenul cu destinație construcții, suprafața de 1.4918 ha, cu nr. cadastral XXXX.

Au menționat că în baza contractului de vânzare-cumpărare din 15 noiembrie 2013, supus înregistrării la OCT Străşeni cu nr. cadastral XXXX.01.002 la 6 iunie

2014, ÎI „Gheorghe – Botnaru” este proprietarul a 159.3 m.pm din încăperea nelocativă (frigider), amplasat în satul XXXX, raionul XXXX.

Au afirmat că în baza contractului de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2005, înregistrat la OCT Străşeni sub nr. cadastral XXXX.01.002 la 6 ianuarie 2016, SRL „Viovig-Trans” este proprietarul a 159.3 m.p. din încăperea nelocativă (frigider), amplasat în satul XXXX, raionul XXXX.

Totodată, au subliniat că anterior, prin decizia Consiliului comunal Lozova nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004 s-a decis vânzarea terenului cu nr. cadastral XXXX, cu suprafața de 1.49 ha aferent construcției (frigiderul), amplasat pe acest teren, inclusiv proprietar a 284.4 m.p. din această construcție, este Ion Constantinov; la 154.8 m.p. - ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi la 154.9 m.p. - SRL „Viovig-Trans”.

Reclamanții au relatat că ulterior, la 16 august 2004, în baza deciziei menționate, Primăria satului Lozova a înstrăinat SRL „Malion-Com” în întregime terenul cu suprafața de 1.49 ha, satul Lozova.

Au remarcat că acest contract a fost recunoscut valabil prin hotărârea nr.2e-5818/2007 din 5 decembrie 2007 a Judecătoriei Economice de Circumscripţie a Republicii Moldova şi a fost înregistrat la OCT Străşeni la 17 ianuarie 2008 cu nr. cadastral XXXX.

Reclamanții au mai menționat că la 11 iunie 2018, 14 iunie 2018 şi 19 iunie 2018 s-au adresat Consiliului comunal Lozova cu cerere prealabilă, invocând dezacordul cu decizia nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004 şi solicitând anularea acesteia.

Au opinat că prin scrisoarea nr. 227 din 17 iulie 2018 secretarul Consiliului, la informat pe Ion Constantinov că decizia este legală şi litigiul urmează a fi soluționat pe cale judiciară, însă la celelalte cereri prealabile răspunsuri nu au parvenit.

Au considerat că decizia şi contractul menționat supra, încalcă grav drepturile lor cu privire la libera posesiune a cotei-părţi din construcția nominalizată, de acces la imobil, contravine prevederilor legislației cu privire la vânzarea- cumpărarea terenurilor aferente şi altor acte normative, din acestea motive decizia şi contractul sunt ilegale.

Reclamanții şi-au bazat acțiunea pe prevederile art.10 Cod funciar şi dispozițiile Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente obiectelor privatizate sau care se privatizează şi întreprinderilor private, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.562 din 23 octombrie 1996, în vigoare la momentul adoptării deciziei.

Astfel, normele enunțate au fost încălcate de Consiliul comunal Lozova la adoptarea deciziei din 16 iulie 2004, şi respectiv, în conformitate cu prevederile art. 217 şi 220 Cod civil, decizia este lovită de nulitate.

Au mai notat că atât la momentul adoptării deciziei nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004 şi încheierii contractului la 16 august 2004, cumpărătorul SRL „Malion-Com” nu era proprietar al obiectului (frigider) şi niciunei cote-părţi din acest obiect, amplasat pe terenul cu suprafața 1.4918 ha. cu nr. cadastral XXXX.

Au precizat că potrivit certificatului din 12 mai 2018 cu privire la datele din Registrul bunurilor imobile cu suprafața de 1.4918 ha, cu nr. cadastral XXXX şi în baza hotărârilor nr.2-600-683/08 din 15 aprilie şi nr.2-804/08 din 15 mai 2008 a Judecătoriei Strășeni, SRL „Malion-Com” a devenit proprietara unei părţi, egală cu

suprafața de 1862.8 m.p cu nr. cadastral XXXX.01. din frigiderul (construcţia), amplasat pe terenul cu nr. cadastral XXXX.

Astfel, la momentul adoptării deciziei contestate, SRL „Malion-Com” nu avea statut de „cumpărător” al terenului aferent obiectului (construcției) privatizat sau privat, deoarece încă nu era proprietar al acestei construcții sau unei părţi din ea, şi respectiv nu putea cumpăra terenul nominalizat conform regulilor prevăzute de Regulamentul stipulat supra.

Au mai indicat că din procesul-verbal al ședinței Consiliului local Lozova din 16 iulie 2004 rezultă că la adoptarea deciziei nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004, Consiliul local Lozova a încălcat şi procedura de examinare şi adoptare a deciziilor prin aceia că la adoptarea deciziei contestate nu au existat şi nu s-au examinat documentele stipulate în p.9. al Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente obiectelor privatizate sau care se privatizează şi întreprinderilor private, avizul sau raportul comisiei de specialitate a consiliului sau raportul sau avizul primăriei şi/sau compartimentului de resort al serviciului public descentralizat sau a serviciului public desconcentrat. dezbaterile din şedinţa consiliului local nu sunt consemnate în procesul-verbal existent, ceia ce denotă faptul încălcării procedurii de examinare şi adoptare a actului contestat stipulată în art.26 a Legii cu privire la administrația publică locală, în vigoare la momentul adoptării deciziei nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004.

În final, au solicitat anularea deciziei Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004, prin care s-a decis vânzarea terenului cu nr. cadastral XXXX, cu suprafața de 1.49 ha, aferentă construcției cu nr. cadastral XXXX.01 amplasată pe acest teren.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, acțiunea depusă de către Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” a fost admisă.

A fost anulată decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004 ca emisă contrar prevederilor legii şi cu încălcarea procedurii stabilite.

La 20 noiembrie 2018, SRL „Malion Com”, reprezentată de avocatul Veronica Pascal a declarat apel împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Malion Com” şi a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

La 25 iunie 2019, SRL „Malion Com” a declarat recurs împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de casare, reiterând motivele de fapt şi de drept menționate în cererea de apel.

Recurenta a menționat că acțiunea admisă, este una tardivă, iar hotărârea adoptată este contrară cerințelor din acțiune.

Or, Ion Constantinov a cunoscut despre actul administrativ contestat, cel târziu la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare din 18 noiembrie 2013, ÎI „Gheorghe-Botnaru” la încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 15 noiembrie 2013, iar SRL „Viovig-Trans” la 21 decembrie 2005, iar cel târziu în noiembrie 2007 în alt litigiu ce vizează anularea deciziei nr. 17.3.2.

Astfel, intimații/reclamanți au procurat construcțiile ulterior încheierii contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent şi au cunoscut despre aflarea în proprietate a terenului după SRL „Malion-Com”.

Urmare a celor expuse, a considerat recurenta că cererile prealabile depuse la 14 iunie 2018, 11 iunie 2018 şi 19 iunie 2018 sunt prescrise.

În acest context, a remarcat că intimații au obținut de la OCT Strășeni extrase cu privire la bunurile imobile, în care unic proprietar al terenului cu nr. cadastral XXXX este indicat SRL Malion-Com” din 17 ianuarie 2008, iar în cererea de chemare în judecată depusă nu a fost solicitată repunerea în termen.

A relatat că instanța de judecată a aplicat principiul retroactivității legii, ignorând actul judecătoresc irevocabil de soluționare a prezentului litigiu.

Recurenta a specificat că instanța de fond a anulat decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004, nulitatea căreia nu a fost solicitată şi care lipsește la materialul probator al cauzei, or, de fapt a fost solicitată nulitatea deciziei nr. 17.3.1 din 16 iulie 2004.

Referitor la imparțialitatea judecătorului, a precizat că acțiunea în contencios administrativ a fost întocmită, iar actele au fost autentificate de avocatul Mihail Gavriliță, ex-președinte al Judecătoriei Strășeni, care este tatăl judecătoarei din prima instanță, care nemijlocit a examinat cauza dedusă judecății.

Pe când, Judecătoria Strășeni a respins declarația de abținere a judecătorului, iar instanța de apel nici nu s-a expus asupra acestui argument.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu restituirea cauzei la rejudecare.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) şi 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, hotărârile curții de apel ca instanţă de fond, precum şi deciziile instanţei de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanţei de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanţa de apel transmite neîntârziat Curţii Supreme de Justiţie recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 17 aprilie 2019, fiind expediată în adresa părților la 20 mai 2019 (f.d. 238, vol.I), dar date care ar confirma notificarea deciziei instanței de apel, la dosar lipsesc.

Prin urmare, recursul declarat de SRL „Malion Com” la 25 iunie 2019, este în termen.

Prin referința din 16 septembrie 2019, transmisă prin e-mail, Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig-Trans”, reprezentați de avocatul Andrei Belousov a solicitat respingerea recursului, ca neîntemeiat.

Articolul 258 alin. (3) din Codul administrativ statuează că procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecății în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ, și anume, a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019).

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiţie examinează şi soluționează recursul fără ședință de judecată.

Examinând recursul declarat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie consideră necesar de a casa integral decizia din 17 aprilie 2019 a Curţii de Apel Chișinău, cu transmiterea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii, casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Potrivit art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În temeiul art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că la 20 iulie 2018, Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Lozova, raionul Străşeni, intervenienți accesorii SRL „Malion-Com” şi Primăria comunei Lozova, raionul Străşeni, prin care au solicitat anularea deciziei Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004, prin care s-a decis vânzarea terenului cu nr. cadastral XXXX, cu suprafața de 1.49 ha, aferentă construcției cu nr. cadastral XXXX.01 amplasată pe acest teren.

S-a stabilit că acțiunea în contencios administrativ a fost semnată de către Ion Constantinov, directorii ÎI „Gheorghe Botnaru” şi SRL „Viovig-Trans”. (f.d. 1-5, vol.I)

La fel, materialul probator al cauzei denotă că înscrisurile anexate la acțiunea în contencios administrativ, au fost autentificate de CA „Gavriliţa Mihail” şi bonul de plată seria PL nr. 708516 a fost eliberat de CA „Gavriliţa Mihail” în sumă de 300 de lei, pentru întocmirea cererii de chemare în judecată. (f.d. 6-39, vol.I)

Este cert şi faptul că prin hotărârea din 11 martie 2011 a Judecătoriei Străşeni, judecătorul Mihail Gavriliţă s-a expus asupra cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Malion-Com” împotriva Primăriei com. Lozova, raionul Străşeni, intervenient accesoriu OCT Străşeni cu privire la declararea valabilității

contractului de vânzare-cumpărare din 16 august 2004 a terenului aferent, situat în com. Lozova, str. I.Creangă 1, raionul Străşeni, cu suprafaţa de 1,4918 ha, încheiat între Primăria com. Lozova şi SRL „Malion-Com” şi înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate, precum şi asupra legalităţii deciziei nr. 17.3.2 din 16 iulie 2004 a Consiliului comunal Lozova privind vânzarea SRL „Malion-Com” a terenului aferent frigiderului cu suprafaţa de 1,4918 ha, situat în XXXX, a fost anexată la materialele cauzei, cu titlu de probă. (f.d. 85-89, vol.I)

La rândul său, judecătoarea Mihaela Grosu, din cadrul Judecătoriei Străşeni a declarat abţinere de la examinare a cauzei, în temeiul art. 50 alin. (1) lit. b^1 şi e) Cod de procedură civilă, invocând că hotărârea din 11 martie 2011 a Judecătoriei Străşeni, pronunțată de ex-judecătorul Mihail Gavriliță, anexată ca probă la dosar, care are tangență directă cu litigiul dedus judecății, a fost emisă de tatăl său. (f.d. 122-123, vol.I)

Prin încheierea din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, declarația de abţinere a fost respinsă, deoarece părțile din dosar diferă, deşi se referă la aceiași decizie a Consiliului sătesc Lozova nr. 17/3.1 din 16 iulie 2004. (f.d. 126-127, vol.I)

Examinând cauza în fond, Judecătoria Străşeni, sediul Central, la 15 noiembrie 2018, a emis hotărâre în baza art. 27 al Legii contenciosului administrativ, prin care a admis acțiunea depusă de către Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” şi a fost anulată decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004 ca emisă contrar prevederilor legii şi cu încălcarea procedurii stabilite.

La 20 noiembrie 2018, SRL „Malion Com”, reprezentată de avocatul Veronica Pascal a declarat apel împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, invocând unul din argumente faptul, că cauza a fost examinată de un judecător care se află în raporturi de rudenie până la al patrulea grad inclusiv sau de afinitate până la al treilea grad inclusiv cu vreuna din părţi, cu alţi participanţi la proces sau cu reprezentanții acestora, dar şi că instanța de fond a anulat decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004, nulitatea căreia nu a fost solicitată şi care lipseşte la materialul probator al cauzei, asupra căreia s-a expus anterior instanța de judecată, or, de fapt a fost solicitată nulitatea deciziei nr. 17.3.1 din 16 iulie 2004.

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Malion-Com” şi a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile Legii contenciosului administrativ, deoarece procedura administrativă a fost inițiată până la 1 aprilie 2019, art. 84 a Legii privind administrația publică locală nr. 123 din 18 martie 2003, abrogată la 9 martie 2007, în vigoare la momentul deciziei contestate, art.8 alin. (2) din Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523 din 16 iulie 1999 şi prevederile Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente nr. 562 din 23 octombrie 1996, în vigoare la momentul adoptării deciziei contestate.

Cu referire la normele citate și în raport cu materialele cauzei, instanța de apel a reținut că hotărârea contestată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept

material şi procedural, şi este bazată pe aprecierea corectă şi completă a tuturor probelor şi circumstanțelor cauzei.

Instanța de apel a reținut că la momentul emiterii deciziei nr. 17.3.2 din 16 iulie 2004, SRL „Malion Com” nu era proprietarul construcției (obiectului privatizat) cu nr. cadastral XXXX.01, or, conform înscrierilor din Registrul bunurilor imobile, SRL „Malion Com” a înregistrat dreptul de proprietate asupra încăperilor, abia la 11 august 2008, în baza contractului de vânzare- cumpărare din 12 noiembrie 2007, contractului din 10 martie 2004, contractului din 26 februarie 2007, contractului din 12 noiembrie 2007, hotărârii Judecătoriei Străşeni nr. 2-804/08 din 15 mai 2008 şi hotărârii Judecătoriei Străşeni nr. 2-600-638/08 din 15 aprilie 2008. (f.d.76-77)

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a considerat că sunt nefondate argumentele SRL „Malion Com” era proprietar al construcției la data procurării terenului se confirmă prin factura de expediție seria AT nr.775250 din 10 martie 2004 potrivit căreia GȚ „Mămăligă Ion” a transmis la balanța SRL „Malion-Com” ½ cameră în frigider, or, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în Registrul bunurilor imobile, în speță, nefiind operate careva modificări în Registrul bunurilor imobile cu privire la proprietarul încăperii.

La fel, Colegiul civil a respins şi argumentele apelantei precum că instanța de fond nu a aplicat prevederile art. 123 Cod de procedură civilă, or, conform hotărârii judecătorești din 11 martie 2011, menținută prin decizia din 3 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău şi decizia din 29 ianuarie 2014 a Curţii Supreme de Justiție a fost respinsă acțiunea privind declararea nulă a deciziei Consiliului local Lozova nr. 17.3.2. din 16 iulie 2004, ca neîntemeiată.

Mai mult, a fost notat că prin hotărârea din 11 martie 2011 a Judecătoriei Străşeni nu a fost verificată legalitatea deciziei nr. 17.3.2. din 16 iulie 2004, iar din conținutul hotărârii enunțate, rămasă definitivă la 3 septembrie 2013, rezultă că acţiunea cu privire la anularea deciziei nr. 17.3.2. din 16 iulie 2004 a fost respinsă din motivul, că Nicolae Nicolaescu nu era subiectul cu drept de sesizare în contenciosul administrativ a deciziei enunțate, prin urmare decizia contestată nu a trecut controlul judiciar sub aspectul legalității emiterii acesteia.

De asemenea, instanţa de apel a reţinut că Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” nu au fost părţi a procesului civil intentat de SRL „Malion Com” împotriva Primăriei satului Lozova, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Străşeni cu privire la declararea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a terenului şi repunerea în termenul de înregistrare a contractului, la acțiunea SRL „Malion Com” împotriva lui Vasile Pahomi şi Nicolae Nicolaescu cu privire la recunoaşterea nulității contractului de vânzare-cumpărare a fântânei arteziene, la acţiunea reconvenţională a lui Nicolae Nicolaescu împotriva SRL „Malion Com” intervenienți accesorii Primăria s. Lozova şi Oficiul Cadastral Teritorial Străşeni cu privire la anularea deciziei şi declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, la acțiunea lui Nicolae Nicolaescu împotriva Primăriei s. Lozova, intervenient accesoriu Ion Mămăligă cu privire la anularea contractului de arendă a terenului aferent frigiderului.

Ca urmare, a conchis Colegiul civil că faptele stabilite prin hotărârea din 11 martie 2011 a Judecătoriei Străşeni, conform normei de drept enunțate, nu sunt degrevate de probațiune în litigiul în speță, în situația în care Ion Constantinov, ÎI

„Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig Trans” nu au fost părţi a procesului civil, or, norma de drept indicată prevede expres că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Instanța de recurs conchide, însă, că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

La aspectul dat completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie notează că prin prisma art. 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, are obligația pozitivă, instituită de legislator, de a controla din oficiu decizia contestată din punct de vedere al respectării normelor de drept procedural.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie constată, că decizia instanței de apel, trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părţile implicate în proces, şi să răspundă în mod expres la toate cererile şi obiecțiile formulate de apelant şi intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiţiei adoptată de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984).

Astfel, formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate şi pertinență.

Atunci, când instanța de apel, examinează apelul şi adoptă o decizie, prin care menține hotărârea primei instanțe (total sau parțial), urmează a ţine cont de faptul, că este obligată să examineze cauza, în limita argumentelor invocate în apel şi să răspundă la toate argumentele apelantului.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) şi (2) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.

Iar, art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, statuează că circumstanțele care au importanţă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În speță, prezintă relevanță şi art. 373 alin. (1) şi (2) Cod de procedură civilă, care stipulează că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă; instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă

pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Reieşind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunţată, instanţa de recurs reţine că contrar acestor prevederi, instanţa de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se selectiv la unele mijloace de probă, argumentându-și poziția prin influenţa decisivă asupra pertinenței şi utilității lor de timpul scurs de la momentul producerii faptei prejudiciabile, fără a examina legalitatea şi temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile şi legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor solicitate în acțiune, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel în raport cu motivele invocate în referințele/explicațiile intimaților, depozițiilor martorilor, cu expunerea ulterioară a poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate, reținând/admițând unele probe şi respingând altele.

La caz, sunt incidente şi prevederile art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, care reglementează că, instanţa trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicațiile părţilor şi intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile şi explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedinţă de judecată.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie relevă că, contrar normelor sus-citate, instanţa de apel, judecând apelul declarat de SRL „Malion-Com” nu a dat apreciere tuturor argumentelor din cererea de apel şi a examinat superficial cauza, iar ca rezultat a evitat combaterea alegațiilor expuse pe parcursul examinării cauzei de către ultima, indicând că prima instanță justificat a admis acţiunea în contencios administrativ, reiterând întocmai argumentele şi poziția lui Ion Constantinov, ÎI „Gheorghe-Botnaru” şi SRL „Viovig-Trans”, fără a ţine cont de cele invocate de societatea apelantă.

Totodată, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie evidențiază că instanța de apel la adoptarea deciziei, a ignorat invocările apelantei/recurente SRL „Malion-Com” din cererea de chemare în judecată, şi anume, referitor la faptul că cauza a fost examinată de un judecător care se află în raporturi de rudenie până la al patrulea grad inclusiv sau de afinitate până la al treilea grad inclusiv cu vreuna din părţi, cu alţi participanți la proces sau cu reprezentanții acestora, dar şi că instanța de fond a anulat decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004, nulitatea căreia nu a fost solicitată şi care lipseşte la materialul probator al cauzei, ba mai mult, legalitatea acesteia a fost examinată într-un alt proces.

Or, instanța de apel cercetând materialul probator al cauzei, nu a observat că într-adevăr înscrisurile anexate la acțiunea în contencios administrativ, au fost autentificate de CA „Gavriliţa Mihail” şi bonul de plată seria PL nr. 708516 a fost eliberat de CA „Gavriliţa Mihail” în sumă de 300 de lei, pentru întocmirea cererii de chemare în judecată (f.d. 6-39, vol.I), care este tatăl judecătoarei din prima instanță care a examinat litigiul respectiv şi aceste împrejurări constituie temei de

abținere/recuzare a judecătorului în sensul art. 50 Cod de procedură civilă şi art. 50, 51 şi 52 ale Codului administrativ.

Mai mult, hotărârea din 11 martie 2011 a Judecătoriei Străşeni, anexată la materialele cauzei cu titlu de probă, a fost pronunțată de judecătorul Mihail Gavriliță, tatăl judecătoarei Mihaela Grosu, care la fel s-a expus inclusiv asupra legalității aceiași decizie a Consiliului sătesc Lozova nr. 17.3.2 din 16 iulie 2004. (f.d. 85-89, vol.I)

În acest sens, se va puncta că şi omiterea de către instanța de apel de a se expune asupra faptului că instanța de fond a anulat decizia Consiliului comunei Lozova nr. 17/3.2 din 16 iulie 2004, nulitatea căreia nu a fost solicitată şi care lipsește la materialul probator al cauzei şi că legalitatea acesteia a fost examinată într-un alt proces, nu poate fi acceptată, or, indispensabil la caz, urma să analizeze toate circumstanțele cauzei, inclusiv şi referitor la cele invocate în cererea de apel.

La acest capitol, instanța de recurs consideră necesar de a învedera că potrivit art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivarea hotărârii se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța, fapt ce la caz, nu a fost respectat, or, instanța de apel urma să verifice probele din dosar şi cele invocate de participanții la proces, motiv din care instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului.

Pe cale de consecință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie consideră că instanța de apel nu a dat apreciere per ansamblu, atât asupra alegaţiilor din cererea de apel, cât şi înscrisurilor anexate la dosar, cu toate că indisolubil la caz, urmau a fi reținute aceste aspecte.

Prin urmare, aceste circumstanțe au rămas fără o apreciere şi concretizare adecvată de către instanța de apel, deși urmau a fi verificate şi analizate minuţios întru soluționarea corectă a litigiului.

În contextul celor expuse, argumentele invocate de către recurentă în cererea de recurs sunt întemeiate, deoarece reieșind din specificul acțiunii deduse judecăţii, precum şi în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele constatate, era indispensabil de a verifica cerințele formulate prin prisma particularităților instituite de norme procedurale.

Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ţine să menţioneze că instanţele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-şi întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noţiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse cercetării. De asemenea, noţiunea de proces echitabil impune ca instanţa de judecată să nu-şi motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esenţiale care-i sunt supuse aprecierii şi să nu se mulţumească de a proba pur şi simplu concluziile uneia dintre părţi.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menţionate de către instanţa de apel, indică direct la examinarea superficială a cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia şi corectitudinea soluţiei date de prima instanţă prin prisma respectării prevederilor procedurale.

În atare circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia că decizia din 17 aprilie 2019 a Curţii de Apel Chişinău urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și să reexamineze cauza, adoptând o hotărâre legală, care să conțină răspunsuri la toate argumentele invocate în cererea de apel, cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) şi alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie

decide:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Malion Com”.

Se casează integral decizia din 19 aprilie 2019 a Curţii de Apel Chişinău și se restituie cauza la Curtea de Apel Chişinău.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Oleg Sternioală

judecătorii Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Tamara Chişca-Doneva